

YR ADRAN ADDYSG A PHLANT

ADRODDIAD GWRTHWYNEBU

Cynnig i newid natur y ddarpariaeth yn

Ysgol Rhys Prichard

Ein Gweledigaeth....Cymuned yw Sir Gaerfyrddin lle mae'r plant yn ddiogel ac yn cael eu meithrin, a lle rhoddir cefnogaeth i ddysgwyr o bob oedran gyflawni eu potensial addysgol llawn

Hydref 2019

Gareth Morgans

Cyfarwyddwr Addysg a Gwasanaethau Plant

EICH CYNGOR arleinamdani
www.sirgar.llyw.cymru

YOUR COUNCIL doitonline
www.carmarthenshire.gov.wales

Yr Adain Moderneiddio Ysgolion

Sara Griffiths, Rheolwr y Tîm Moderneiddio

Cynnwys

Rhif	Pwnc	Tudalen
1.	Crynodeb Gweithredol	4
2.	Crynodeb o'r gwrthwynebiadau ddaeth i law ac ymatebion cysylltiedig â'r Awdurdod Lleol	6

1. Crynodeb Gweithredol

Y Broses Ymgynghori

Ar 20 Mai 2019 cyhoeddwyd cynigion gan Gyngor Sir Caerfyrddin ynghylch newid natur y ddarpariaeth yn Ysgol Rhys Prichard yng nghymuned Llanymddyfri. Cynnig y Cyngor Sir yw:

- Newid natur darpariaeth Ysgol Rhys Prichard i Gyfrwng Cymraeg.

Dechreuodd y cyfnod ymgynghori ar 20 Mai 2019, yr un pryd â chyhoeddi'r cynigion, a daeth i ben ar 30 Mehefin 2019. Cafwyd cyfanswm o 54 o ymatebion.

Yn dilyn diwedd y cyfnod ymgynghori, paratowyd Adroddiad Ymgynghori a oedd yn crynhoi'r sylwadau a ddaeth i law ac ymatebion yr Awdurdod Lleol i'r sylwadau hyn. Cyflwynwyd yr adroddiad i'r Pwyllgor Craffu – Addysg a Gwasanaethau Plant ac yna i'r Bwrdd Gweithredol ar gyfer penderfyniad ar gyhoeddi hysbysiad statudol ai peidio. Ar 23 Medi 2019 penderfynodd y Bwrdd Gweithredol fwrw ati i gyhoeddi hysbysiad statudol.

Cyhoeddi Hysbysiad Statudol

Yn dilyn cymeradwyaeth gan y Bwrdd Gweithredol, cyhoeddodd Cyngor Sir Caerfyrddin y cynnig trwy hysbysiad statudol ar 24 Medi 2019 am 29 diwrnod hyd at 22 Hydref 2019.

Mae'r tabl isod yn nodi'r gwrthwynebiadau ddaeth i law. Rhaid nodi bod y 2 wrthwynebiad a gafwyd wedi dod i law cyn diwedd y cyfnod ymgynghori.

Y Gwrthwynebiadau a Ddaeth i Law		
E-bost	Llythyr	Cyfanswm
1	1	2

Yr Ymatebion a Ddaeth i Law

Mae'r ymatebion ddaeth i law i'r hysbysiad statudol yn debyg i'r sylwadau a gafwyd yn ystod y cyfnod ymgynghori.

Caiff y 2 o ymatebwyr eu categoreiddio fel a ganlyn:

- Rhiant (2)

Gweithdai

Yn dilyn diwedd y cyfnod hysbysiad statudol ar 22 Hydref 2019, cynhaliwyd gweithdai ar 24 Hydref 2019 i ddadansoddi'r gwrthwynebiadau ddaeth i law.

Yr Adroddiad Gwrthwynebu

Mae'r adroddiad gwrthwynebu yn crynhoi'r sylwadau ddaeth i law a oedd yn gwrthwynebu'r cynnig ac ymatebion yr Awdurdod Lleol i'r sylwadau hyn.

Er cyflawnder, mae'r ymatebion hyn wedi eu cynnwys hefyd yn yr adroddiad hwn ac mae themâu'r gwrthwynebiadau ddaeth i law fel a ganlyn:

- Thema 1 – Ffrwd Ddeuol – Ddim yn cael ei gweithredu
- Thema 2 – Gwaredu'r Dewis
- Thema 3 – Ni fydd rhieni'n gallu helpu i gefnogi eu plant
- Thema 4 – Ymdopi â'r Gymraeg
- Thema 5 – Gwahaniaethu ac Eithrio
- Thema 6 – Trafnidiaeth a Theithio i Ysgolion Eraill

2. Crynodeb o'r Gwrthwynebiadau ddaeth i law ac Ymatebion yr Awdurdod Lleol

Rhif y Pwynt	Y Pwynt a Godwyd	Ymateb yr Awdurdod Lleol	Nifer yr ymatebion sy'n codi'r pwynt hwn	% yr ymatebion sy'n codi'r pwynt hwn
Y Gwrthwynebiad a Godwyd				
1.	<p><u>Ffrwd Ddeuol – Ddim yn cael ei gweithredu</u></p> <p>Mae pryderon nad oedd yr ysgol wedi cynnig dewis o ffrwd cyfrwng Saesneg i rieni cyn bod penderfyniad wedi'i wneud ar y cynnig.</p>	<p>Mae'r ysgol wedi bod yn datblygu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg dros amser, fel sy'n ddisgwyliedig gan bob ysgol dan Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg y Cyngor Sir.</p> <p>Diben yr ymgynghoriad presennol yw cymeradwyo'n ffurfiol y datblygiad hwn yn natur y ddarpariaeth yn yr ysgol.</p> <p>Mae Saesneg yn bwnc statudol y mae'n rhaid i bob ysgol ei ddarparu. At hynny dylid pwysleisio bod darpariaeth cyfrwng Cymraeg, o'i datblygu yn y modd priodol, hefyd yn gyfystyr â datblygu dwyieithrwydd dysgwyr. Yn unol â Chynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg, disgwylir i ysgolion sicrhau bod cynifer o ddysgwyr â phosibl yr un mor fedrus yn y Gymraeg a'r Saesneg erbyn eu bod yn 11 oed. Gall amrywiaeth o amgylchiadau ddylanwadu ar i ba raddau y llwyddir i wneud hyn; rhywbeth sy'n destun craffu gan Dîm Gwella Ysgolion y Sir a chyrrff allanol fel Estyn.</p>	2	100%

2.	<p><u>Gwaredu'r Dewis</u></p> <p>Mae pryderon am waredu'r gallu i ddewis addysg cyfrwng Saesneg yn yr ysgol. Credir y dylai rhieni allu dewis ym mha iaith yr addysgir eu plant ynddi.</p>	<p>Mae gan Gyngor Sir Caerfyrddin gyfrifoldeb statudol o dan Ran 4 o Ddeddf Safonau a Threfniadaeth Ysgolion (Cymru) 2013 i lunio Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg ar gyfer ei ardal gyda golwg benodol ar wella'r modd y cynllunnir darparu addysg drwy gyfrwng y Gymraeg er mwyn codi'r safonau o ran addysgu ac o ran dysgu Cymraeg.</p> <p>Ym mis Ebrill 2014 bu i'r Cyngor Sir fabwysiadu'n ffurfiol strategaeth gynhwysfawr ar gyfer datblygu'r Gymraeg yn Sir Gaerfyrddin, gan gymeradwyo argymhellion grŵp (oedd yn gytbwys yn wleidyddol) o aelodau etholedig a oedd wedi rhoi sylw manwl i statws y Gymraeg yn y sir yn sgil cyfrifiad 2011 o'r boblogaeth. Roedd y strategaeth yn mynnu bod camau gweithredu'n cael eu cymryd mewn perthynas â 73 o bwyntiau, yr oedd 21 ohonynt yn berthnasol i'r gwasanaeth addysg.</p> <p>Cafodd y strategaeth iaith gefnogaeth drawsbleidiol gan yr aelodau etholedig pan y'i mabwysiadwyd yng nghyfarfod llawn y Cyngor Sir. Ar 25 Mehefin 2018, fe lansiodd yr Awdurdod Lleol Gynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg diweddaraf Sir Gaerfyrddin. Mae Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg wedi bod yn destun ymgynghori â'r cyhoedd wrth iddo gael ei baratoi ac wrth iddo gael ei adolygu'n ddiweddarach. Felly mae'r cyhoedd wedi rhoi ei farn am y cynnwys, yn unol â gofynion statudol. Hefyd mae wedi'i gymeradwyo gan Lywodraeth Cymru yn unol â gofynion y Ddeddf.</p> <p>Mae'r Cynllun yn ceisio cael y deilliannau canlynol sy'n berthnasol i'r cynnig:</p>	2	100%
----	---	--	---	------

		<ul style="list-style-type: none"> • Deilliant 1 – Addysgu rhagor o blant 7 oed drwy gyfrwng y Gymraeg; • Deilliant 2 – Rhagor o ddysgwyr i ddal ati i wella eu sgiliau iaith wrth iddynt symud o'r ysgol gynradd i'r ysgol uwchradd; • Deilliant 5 – Mwy o ddisgyblion sydd â sgiliau iaith uwch yn y Gymraeg; • Deilliant 6 – Darpariaeth drwy gyfrwng y Gymraeg ar gyfer dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol (ADY); a • Deilliant 7 – Cynllunio'r gweithlu a datblygiad proffesiynol parhaus. <p>Mae'r cynnig yn cydymffurfio â'r argymhellion a bennwyd yng Nghynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg Sir Gaerfyrddin.</p> <p>Mae dewis yn fater pwysig wrth ystyried y cynnig hwn, a'r elfen bwysicaf ohono yw'r dewis sydd ar gael i blant wrth iddynt fynd yn eu blaen drwy eu haddysg a'u bywydau cynnar. Mae'r cynnig hwn yn rhoi cyfle i'r holl ddisgyblion fod yn gwbl ddwyieithog gyda'r sgiliau i ddarllen, ysgrifennu a siarad yn Gymraeg a Saesneg erbyn iddynt adael yr ysgol gynradd. Mae cynnig yr Awdurdod Lleol i ddatblygu plant sy'n ddwyieithog erbyn iddynt adael yr ysgol gynradd yn rhoi dewis i blant wrth iddynt symud ar hyd y sector addysg. Y ffordd fwyaf effeithiol o ddatblygu plant dwyieithog yn y sector cynradd yw eu trochi mewn addysg cyfrwng Cymraeg. At ei gilydd caiff ei dderbyn yn y proffesiwn addysg nad yw astudio'r Gymraeg fel ail iaith yn datblygu pobl ifanc gwir ddwyieithog, ac mae'r ysgol wedi'i chlustnodi'n un sydd â'r potensial i symud yn gyflym ar hyd y continwwm iaith.</p>		
3.	<p><u>Ni fydd rhieni'n gallu helpu i gefnogi eu plant</u></p>			

	Codwyd pryderon na fydd rhieni'n gallu chwarae rhan actif yn addysg y plentyn.	<p>Mae ysgolion Cymraeg yn nodi cyfarwyddiadau gwaith cartref yn Gymraeg ac yn Saesneg, felly fydd dim trafferth gennych chi o ran deall pa waith sy'n rhaid i'r plant ei wneud. Bydd gwaith yn cael ei osod yn addas i lefel a gallu'r disgybl. Fe ddylai, felly, fod o fewn cyrraedd eich plentyn. Wrth i blant dyfu'n hŷn a datblygu'n ddysgwyr annibynnol, efallai y bydd y rhieni yn gweld eu bod yn hapus i fwrw ati heb arweiniad ychwanegol ganddynt hwy.</p> <p>Ar hyn o bryd mae'r ysgol yn cynnig amrywiaeth o gymorth i'r disgyblion a'r rhieni o deuluoedd di-Gymraeg, ac maent wedi ymrwmo i gynyddu'r ddarpariaeth fel bo'r angen er mwyn diwallu anghenion y teuluoedd yn y dyfodol.</p>	2	100%
4.	<p><u>Ymdopi â'r Gymraeg</u></p> <p>Mynegwyd pryder na fyddai'r holl blant yn gallu ymdopi â dysgu drwy gyfrwng y Gymraeg, yn enwedig disgyblion o gefndiroedd di-Gymraeg. Hefyd mae pryderon y bydd rhieni di-Gymraeg yn ei chael yn anodd</p>	<p>Bydd yr ysgol yn dal i ddarparu cefnogaeth i'r disgyblion presennol drwy gyfrwng yr iaith y maent yn cael eu haddysg drwyddi ar hyn o bryd. Os gweithredir y cynnig rhoddir digon o gefnogaeth i'r holl ddisgyblion newydd, yn ôl anghenion pob unigolyn. Hefyd mae'n bwysig nodi ei bod yn ofynnol i'r staff wahaniaethu'r cwricwlwm a gwneud addasiadau rhesymol pan fo'r angen i ddiwallu anghenion pob disgybl. Yn ogystal bydd "Athrawon Bro" sy'n rhoi cefnogaeth i ysgolion ledled y sir yn cefnogi'r ysgol. Bydd Canolfannau Trochi yn yr Iaith Gymraeg hefyd ar gael i'r disgyblion hynny y gallai fod angen mewnbwn ychwanegol arnynt yn ieithyddol.</p>	2	100%

	<p>cefnogi a helpu eu plant gyda'u gwaith ysgol a'u gwaith cartref pe bai'r cynnig yn cael ei weithredu.</p>	<p>Ar hyn o bryd mae'r ysgolion yn cynnig amrywiaeth o gymorth i'r disgyblion a'r rhieni o deuluoedd di-Gymraeg, ac maent wedi ymrwymo i gynyddu'r ddarpariaeth fel bo'r angen er mwyn diwallu anghenion teuluoedd unigol yn y dyfodol.</p> <p>Mae sawl sefydliad a ddaeth i'r sesiwn galw heibio ffurfiol yn ystod y cyfnod ymgynghori wedi cynnig cefnogaeth a chymorth i'r gymuned o ran datblygu'r iaith Gymraeg.</p>		
5.	<p><u>Gwahaniaethu ac Eithrio</u></p> <p>Credir bod y cynnig yn gwahaniaethu ac yn gwahanu teuluoedd di-Gymraeg/Saesneg eu hiaith sy'n dymuno cael addysg cyfrwng Saesneg. Os caiff y cynnig ei weithredu, gallai disgyblion gael eu gorfodi i geisio addysg cyfrwng Saesneg yn rhywle arall, a thrwy hynny eu</p>	<p>Nid yw'n fwriad gan y cynnig hwn i wahaniaethu yn erbyn teuluoedd di-Gymraeg/Saesneg eu hiaith nac i eithrio unrhyw aelodau o'r gymuned o'u cymuned leol eu hunain mewn unrhyw ffordd. I'r gwrthwyneb, mae'r cynnig hwn yn ceisio rhoi cyfle i'r holl blant fod yn gwbl ddwyieithog a meddu ar y sgiliau i allu darllen, ysgrifennu a siarad yn Gymraeg a Saesneg erbyn iddynt adael ysgol gynradd.</p> <p>Bwriad yr Awdurdod Lleol yw bod yr holl ddisgyblion presennol yn aros yn yr ysgol ac yn parhau i gael eu haddysg drwy'r iaith bresennol. Mae'n bwysig nodi na fydd unrhyw newid yn achos disgyblion presennol sy'n mynychu'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod plant lleol yn y dyfodol yn mynychu eu hysgol leol.</p>	1	50%

	heithrio ymhellach o'u cymuned leol.	Mae blaenoriaeth genedlaethol yng Nghymru, a arddelir gan Gyngor Sir Caerfyrddin, i gynyddu nifer y bobl yn ein cymunedau sy'n gallu siarad Cymraeg ac sy'n defnyddio'r iaith wrth fyw eu bywydau beunyddiol. Ystyrir bod ysgolion yn elfen hanfodol bwysig yn natblygiad plant er mwyn iddynt fod yn gwbl ddwyieithog erbyn eu bod yn gadael yr ysgol gynradd. Mae'r cynnig hwn yn ceisio rhoi cyfle i bob disgybl/rhiant a phawb yn y gymuned ddatblygu eu sgiliau Cymraeg.		
6.	<p><u>Trafnidiaeth a Theithio i Ysgolion Eraill</u></p> <p>Mae'n annheg disgwyl i rieni gludo disgyblion i ysgolion eraill er mwyn cael addysg drwy gyfrwng y Saesneg. Bydd hyn yn cael effaith ariannol ar deuluoedd ac yn cymryd mwy o amser.</p>	<p>Gan na fydd dim newidiadau yn achos disgyblion presennol yr ysgol, o ganlyniad ni fydd angen i unrhyw blentyn gael ei symud o'r ysgol. Yn yr un modd, dymuniad yr Awdurdod Lleol yw bod holl ddisgyblion y dyfodol yn mynychu eu hysgol leol.</p> <p>Nid yw'r Awdurdod Lleol yn cynnig ysgolion cyfrwng Saesneg eraill fel rhan o'r cynnig. Os bydd rhieni'n dewis gosod eu plant mewn ysgolion eraill, byddant yn gwneud hynny ar ôl rhoi ystyriaeth lawn i'r holl ffactorau perthnasol, gan gynnwys goblygiadau o ran cludiant. Os bydd unrhyw rieni'n dewis gosod eu plant mewn ysgolion eraill nad ydynt yn ysgol ddynodedig nac yn ysgol agosaf, cyfrifoldeb llawn y rhieni fydd cludo eu plant i'r ysgol.</p>	1	50%

